

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 1842.]

[ΑΡΙΘ. 71.]

ΡΩΣΣΟΙ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΙ ΕΙΣ ΖΗΤΗΣΙΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

ΑΞΙΟΠΕΡΙΕΡΓΟΣ, καὶ ἴσως μοναδικὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἶναι ὁ τρόπος, κατ' ὃν οἱ Ῥωσσοὶ ἐφέρθησαν εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἀντὶ νὰ σταλθῶσι πρὸς αὐτοὺς ἱεραπόστολοι, ἀπεστάλθησαν ἐξ ἐναντίας ὑπ' αὐτῶν ἐπίτροποι εἰς ζήτησιν θρησκείας.

Οἱ προστάται θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ῥώσων παριστάοντο μ' ὅλας τὰς φοβερὰς καὶ ἀγρίας ιδιότητας, αἰτίνες τέρπουσι τὰ θηριώδη καὶ ἀκαλλιέργητα πνεύματα λαοῦ καταβεβυσμένου εἰς τὴν ἰλὺν τῆς βαρβαρότητος. Αἱ ἱεροπραξίαι, ὅσας ἡ δεισιδαιμονικὴ ἄγνοια ἐτέλει πρὸς τιμὴν τῶν εἰδώλων τούτων, ἦσαν δυσσεβέσταται. Ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἐτέρποντο οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰ μὴ μὲ τὰ μανιώδη, τὰ σκληρὰ, καὶ τὰ ἀσελγῆ, τὴν δὲ ὀργὴν αὐτῶν ἀνθρώπιναι θυσίαι μόνον ἠδύναντο νὰ καταπραῦνωσι.

Ἐνῷ ἡ πλάνη αὕτη ἐλεεινῶς περιέσπα τὸ ἔθνος, — ἀφοῦ ἡ τὴν χώραν ὅλην τῆς Ῥωσσίας σκοτίζουσα ἄγνοια ἐφθασεν εἰς τὸ πλήρωμά της, — ἀνέτειλε κατὰ Θεῖαν Πρόνοιαν ὁ ἥλιος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ πρώτη ἀκτίς Εὐαγγελικοῦ φωτὸς ἐπέλαμψεν εἰς τοὺς Ῥώσσους περὶ τὸ 870, διὰ τοῦ Ὁσκόλδου, ἡγεμόνος τῆς Κιόβ, ἐπὶ τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς Ῥωσικῆς μοναρχίας Ρουρίκου. Εἰς μίαν τῶν αἰφνιδίων ἐκείνων πειρατικῶν ἐπιδρομῶν, αἰτίνες καὶ πρότερον ἴσως εἶχον ἐμπνεύσει τρόπον εἰς τοὺς ἀνάνδρους Γραικορωμαίους, προσήλωσε τὰ βλέμματα ὁ ἐπιχειρηματίας Ὁσκόλδος εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἔδραν τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου, καὶ διεύθυνε κατ' αὐτῆς ὅλην τὴν ἐνέργειαν τῆς φιλοδοξίας του. Τὴν τολμηρὰν ταύτην ἀπόπειραν ἔκαμε μετὰ διακοσίων λέμβων, ἢ μονοζύλων ὡς ἐκαλοῦντο, καὶ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀντιστάσεως διαβάς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον, ἐκυρίευσεν τὸν λιμένα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Ἕλληνας αὐτοκράτωρ, Μιχαὴλ ὁ Τρίτος, εὐρέθη κατὰ τὴν κρίσιν ταύτην περίπτωσιν ἔξω τῆς πρωτεύουσας, εἰς ἄκαρπον ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Σαρακηνῶν. Ἀμα δὲ λαβὼν τὴν πρώτην εἰδήσιν περὶ τῆς ἀφίξεως τόσοσιν ὀχληρῶν καὶ ἐπικινδύνων ξένων, ἐπανῆλθε μὲ τὸ στράτευμά του νὰ ἐμφυχώσῃ τὴν νεκρωμένην ἀνδρίαν τῶν ὑπηκόων του. Ἀποβαίνων εἰς τὴν κλίμακα τοῦ παλατίου, ὅχι μακρὰν τῶν Ῥωσικῶν μονοζύλων, ἀπήντησε πολυαριθμούς δυσκολίας. Ἀντὶ δὲ μετὰ ζήλου καὶ πατριωτι-

σμοῦ νὰ λάβῃ εὐθὺς τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς κατατρόπωσιν καὶ ἀποδίωξιν τῶν ἐχθρῶν, διεύθυνεν ὁ ἄναδρος οὗτος κυριάρχης τὰ τεταραγμένα διαβήματά του εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας, ὅπου μετὰ τοῦ Πατριάρχου διενυκτέρευσε προσευχόμενος. Κατ' ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου, λείψανόν τι πολυτιμώτατον, ἱμάτιον τῆς Παναγίας, κατεβυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν. Τρικυμία δὲ, κατ' εὐτυχίαν συμβᾶσα, ἠνάγκασε τοὺς Ῥώσσους ν' ἀπέλθωσιν ἐσπευσμένως, καὶ ἀπήλλαξε προσωρινῶς ἀπὸ τρόμον τοὺς Κωνσταντινουπολίτας. Ὁ Ὁσκόλδος ὅμως ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον, καὶ ἐπέτυχεν τοῦ σκοποῦ του. Ἀφοῦ δ' ἀπήλαυσε τὴν δόξαν ὅτι ἐταπείνωσε τὸ Ἑλληνικὸν φρόνημα, ἐζήτησεν εἰρήνην, εἰς τὴν ὁποίαν περίφοβοι ἐκείνοι προθύμως ἔκλιναν. Μετὰ τὸν ἐξισασμὸν τῶν ὄρων τῆς συνθήκης, ἠθέλησεν ὁ νικητὴς νὰ δεχθῇ καὶ τὰ ἱερὰ ὕδατα τοῦ βαπτίσματος, καὶ ἡ σεβαστὴ ἱεροπραξία ἐτελέσθη κατὰ συνέπειαν.

ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὁσκόλδου, Ἕλληνας ἐπίσκοπος, μὲ τίτλον μητροπολίτου, ἐλειτούργησε κατὰ πρώτην φοράν, ὡς νομίζεται, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κιόβ. Ἀλλὰ τὰ σωτηριώδη τοῦ Εὐαγγελίου βλαστήματα κατεμάρανεν ἡ τῶν βαρβάρων ἀνόσιος ἀφῆ, καθότι, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὁσκόλδου, ἡ ὀλιγοχρόνιος αὕτη λάμψις τοῦ φωτὸς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας περιεκαλύφθη μὲ νέφος ἀμαθείας τόσοσιν παχὺ καὶ βαρὺ, ὥστε ἐξηλείφθη σχεδὸν πᾶν ἔχνος τῆς Χριστιανικῆς ἐπιστροφῆς των. Ἠρχισε δὲ πάλιν ν' ἀφανίζεται τὸ σκότος τοῦτο, κατ' ὃν χρόνον ἀνέβη ἐπὶ τοῦ Ῥωσικοῦ θρόνου ἡ ἡγεμονὶς Ὀλγα, γυνὴ κατ' ἐξοχὴν ἐστολισμένη μὲ τὴν ἰκανότητα τοῦ ἐμπνέειν αἰσθήματα ὑποταγῆς καὶ εἰς τοὺς πλέον ἀπολιτίστους νόας. Μολονότι παχυλὴ εἰδωλολατρεία καὶ βαρβαρότης κατεκάλυπτον τὴν χώραν της, τὰ παραγγέλματα ὅμως καὶ τὸ παράδειγμα τῶν Ἑλλήνων ἱεραποστόλων, οἵτινες ἐπὶ Ὁσκόλδου μετώκησαν εἰς τὴν Ῥωσικὴν ἐπικράτειαν, ἔκαμαν βασιτάτην, δυσεξάλειπτον ἐντύπωσιν εἰς τὴν καρδίαν της. Ὅθεν, κινουμένη ἀπὸ τὸν ἱερὸν πόθον τοῦ ν' ἀσπασθῇ τὸν Χριστιανισμόν ὅσον ἠδύνατο σεβασμιωτέως, ἢ ἀπὸ τὴν ὀλιγώτερον πνευματικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐκτείνῃ τὸν κύκλον τοῦ ἐμπορίου της, ἢ ἀπὸ τὸν συνετὸν σκοπὸν τοῦ νὰ πολιτίσῃ τὸν λαόν της, ἐξέπλευσεν ἀπὸ Κιόβ εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατευοδωθείσαν, ὑπεδέχθη αὐτὴν ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος μετ' ὅλων τῶν τιμῶν

τῶν καταλλήλων εἰς τὸν βαθμὸν τῆς, καὶ μεθ' ὧν τῶν διατυπώσεων καὶ περιποιήσεων, αἵτινες ἡδύναντο καὶ τὴν κενοδοξίαν τῆς γυναικὸς νὰ κολακεύωσι, καὶ τὸ πρόσκαιρον μεγαλεῖον τῆς τρυφῆς αὐτοῦ καὶ λαμπρότητος νὰ ἐπιδεικνύωσιν. Ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν κολυμβήθραν, ὅπου ἔλαβε τὸ αἰσεβαστον ὄνομα τῆς αὐτοκρατορίσσης Ἑλένης.

Ἐπιστρέψασα εἰς Κιόβ καὶ Νοβγορόδ, προσεκολλᾶτο ἐπιμόνως εἰς τὴν νέαν θρησκείαν τῆς, μ' ὅλα τὰ ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτῆς οἰκογενείας ἀντιβαλλόμενα ἐμπόδια, καὶ μ' ὅλην τὴν ἀδιαχώρητον βαρβαρότητα τῶν ὑπηκόων τῆς. Ἀλλ' ἡ μεγάλη αὕτη ἡγεμονίς, ἀξίως οὕτω καλουμένη (διότι κατὰ τὸν βάρβαρον ἐκείνον αἰῶνα ὠκοδόμησε πόλεις καὶ κωμπολεις, κατεσκεύασε γεφύρας καὶ δρόμους πρὸς ὄφελος τοῦ ἐμπορίου, καὶ κατέδρυσεν ἄλλα διάφορα κοινωφελῆ καταστήματα) ἠναγκάσθη μετ' οὐ πολὺ νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς πρὸς ἐπιχειρήσιν τόσοις γιγαντιαίαν, ὅσον τὸ νὰ διδάξῃ νέαν θρησκείαν εἰς τοὺς τραχεῖς βαρβάρους τῆς. Περὶ τὰ τέλη μάλιστα τῆς ζωῆς ἐβλεπε περίλυπος τὴν μικρότητα τῆς δυνάμεώς τῆς καὶ τὴν πεισμονὴν τῶν ἀρχαίων προλήψεων, ἐνῶ ἡγωνίζετο παντὶ σθένει ν' ἀποσύρῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῶν πατρῶν εἰδώλων.

Ἀλαζόνες οἱ ὑπήκοοί τῆς καὶ αἰματοχαρεῖς, καὶ ἀλλότριοι ὧν ἐκείνων τῶν ἐπιτηδευμάτων, αἵτινα γεννῶσι πράξεις φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης, περιεφρόνουν τὴν πραότητα τῆς νέας πίστεως. Ὁ υἱὸς αὐτῆς Σβιατοσλάφ, ἀπαντῶν εἰς τὰς προτροπὰς τῆς, ἠρώτησεν ὕβριστικῶς ἂν αὐτὴ ἐπεθύμει νὰ γένῃ ὁ υἱὸς τῆς ἀντικείμενον ἐξουθενήσεως καὶ χλευασμοῦ εἰς τοὺς συντρόφους τοῦ. Ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς ἐρωτήσεως ταύτης ἤμπορούσε τις καὶ χωρὶς πολλὴν βαδύνοιαν νὰ προῖδῃ, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἤθελε καταντήσῃ μηδαμινὴ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ὀλγας. Καὶ τῶνόντι, τόσοι ταχεῖα ἦτον ἡ παρακμὴ τῆς, ὥστε μόλις διέσωσαν αὐτὴν ἀπὸ τελείαν ἀπόσβεσιν αἱ ὑπὸ τοῦ ἐνθέρμου ζήλου τῆς ἡγεμονίδος ταύτης ἀνεγερθεῖσαι ἐκκλησίαι.

Περὶ τὸ 986, ὁπότε Βλαδὶμίρ ὁ Πρῶτος εἶχε φθάσειν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του, ἔλαβεν ἡ εἰδωλολατρεῖα τὴν θανατηφόρον πληγὴν τῆς ἐν ταῖς Ῥωσικαῖς χώραις, τοῦ Χριστιανισμοῦ τότε ἀναγεννηθέντος ἐκεῖ καὶ μονίμως στερεωθέντος. Ἡ στρατηγικὴ φήμη, ὁ αὐξανόμενος πλοῦτος, ἡ ἀκαμπτος σταθερότης, ἡ ἐκτεταμένη ἐξουσία τοῦ Βλαδὶμίρ, ἤρχιζον νὰ διεγείρῃσι τοὺς φόβους καὶ νὰ ἐλκύωσι τὴν προσοχὴν τῶν περιοικούντων δυναστῶν. Διὰ δώρων ἐθώπευον τὴν εὐνοίαν του, διὰ πρεσβειῶν ἐπεκαλοῦντο τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν του πίστιν. Σχεδὸν ταυτοχρόνως, λέγεται, παρεστάθησαν εἰς αὐτὸν ἀπεσταλμένοι ἐκ τοῦ Πάπα καὶ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ἦσαν συστημένοι μεταξὺ τῶν Κοζάρων. Ἀλλὰ πᾶσαν ἐλπίδα τῆς ἐπιτυχίας αὐτῶν ἡμαύρωσεν ἐξ ὀλοκλήρου ἡ ἀποστολὴ

καὶ ἡ εὐγλωττία Ἑλλήνος μητροπολίτου. Ὁ ἱεράρχης οὗτος, τὸν ὁποῖον οἱ χρονογράφοι ἐπονομάζουσι φιλόσοφον, μολονότι ἀπέτυχεν τοῦ νὰ κάμῃ προσήλυτον τὸν περικλεῆ αὐτοῦ ἀκροατὴν, ἀπελύθη ὅμως μετὰ τὴν φιλίαν καὶ τὰ δῶρά του· ἀξιώσεις χάριτος, ὑπὲρ τῆς ματαίως ἐστέναζον οἱ λοιποί. Τόσον ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν τῶνόντι ἔκαμεν ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦς τοῦ Βλαδὶμίρ ἡ ὁμιλία τοῦ θεολογικοῦ τούτου συνηγόρου, ὥστε ἀπέστειλεν ἐξ ἡ ἑπτὰ Ῥώσους νὰ θεωρήσωσιν ἀκριβῶς τὰς θρησκευτικὰς ἀρχὰς καὶ τελετὰς διαφόρων ἔθνων· ἐν βραχυλογίᾳ, νὰ περιγηγῶσιν εἰς ζήτησιν θρησκείας τοῦ Ῥωσικοῦ ἔθνους.

Οἱ πρὸς ζήτησιν θρησκείας ἀπεσταλμένοι οὗτοι διευθύνθησαν πρῶτον εἰς τοὺς Βουλγάρους (κατ' ἀνατολὰς τῆς Ῥωσσίας), τοὺς θερμούς ἀθλητὰς τοῦ πολέμου καὶ προφήτου τῆς Μέκκας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἔστρεψαν ἄλλαχοῦ τὰ βήματά των, ὀλίγον κινήσαντες ἀπὸ τὰ δόγματα τοῦ Κορανίου. Ἐπεσκεψάθησαν ἐπομένως τὰς Λατινικὰς ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας, καὶ εἶδον τὴν παρ' αὐταῖς ἑλλειψιν ἐξωτερικοῦ καλλωπισμοῦ μὲ ἀισθήματα ἐλέους καὶ περιφρονήσεως. Ἀλλ' εἰς Κωνσταντινοῦπολιν εὐδωθέντες, ἐθεώρησαν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἀγαλλιάσεως τὸν μεγαλοπρεπῆ θόλον τῆς Ἀγ. Σοφίας, τὰ ἐλκυστικὰ κοσμήματα τῶν θυσιαστηρίων, τὰ πολυτελῆ ἄμφια τῶν ἱερέων, τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων, τὴν εὐταξίαν τῶν τελετῶν, τὴν μουσικὴν καὶ τὰ θυμιάματα, καὶ ἀπεφάσισαν πάραυτα ὅτι ὁ Χριστιανισμός, ὁποῖον εἶδον αὐτὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔπρεπε νὰ γένῃ ἡ θρησκεία τῆς πατρίδος των.

Μὲ τοιοῦτον φρόνημα ἐτάχυναν τὴν εἰς Ῥωσσίαν ἐπιστροφὴν των. Ὁ Βλαδὶμίρ ἀνυπομόνως περιέμενε νὰ μάθῃ τὰ εἰς αὐτοὺς συμβεβηκότα· καὶ ἤκουσε παρ' αὐτῶν ἐκπεπληγμένος τὴν ἐνθουσιαστικὴν διήγησιν τῶν ἐξαισίων καλλόνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. “Ἐνομίσαμεν,” ἐξέφωνησαν εἰς τὸν προσεκτικὸν μονάρχην των, “ὅτι μετεκομίσθημεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς” καὶ τῶνόντι οἱ ἀπαίδευτοι ἐκεῖνοι βάρβαροι ἐπίστευσαν ὅτι χορὸς ἀγγέλων κατέβαινε καθ' ἑκάστην ἐξ οὐρανῶν, καὶ συνέφαλλε καὶ συνεπροσκύνει μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἀφοῦ δ' εὐχαρίστησαν τὴν περιέργειαν τοῦ ἡγεμόνος των, ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ ἄδειαν νὰ μνηθῶσιν εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει θρησκευτικῆς λατρείας.

Οἱ περὶ τὸν Βλαδὶμίρ, ἰδόντες τὸ τῆς ἀπαγγελίας ταύτης ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ νοῦς αὐτοῦ, ἐξεφώνησαν ὅτι ἡ θρησκεία, ἡ τοσούτων ἐπαίνων ἀξιώθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων, καὶ ἡ χρηματίσασα καύχημά ποτε τῆς εὐσεβοῦς Ὀλγας, πρέπει νὰ ᾖ αἰληθινή.

Ἀλλὰ μολονότι ὁ Βλαδὶμίρ εἶχε κλίσιν νὰ γένῃ Χριστιανός, ἀνέβαλεν ὅμως τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ, διὰ τὴν ἑλλειψιν Ἑλλήνων ἱερέων. Νὰ τοὺς ζητήσῃ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἐνόμιζεν ὅτι ἤθελεν εἶσθαι εἶδος ὑποταγῆς, τῆς ὁποίας καὶ τὴν ἰδέαν μόνον μετὰ φρίκης ἀπεστρέφετο. Ἀπεφάσισε λοιπὸν ὁ βάρβαρος ν' ἀρπάσῃ διὰ τοῦ ξίφους αὐτοῦ τὸ βάπτισμα καὶ τὴν διδασκα-

λίαν, ἅτινα ἐφαντάζετο αἰσχροὺς ν' ἀποκτήσῃ κατὰ τὸν ὁρθὸν τρόπον. Τὸ παράλογον καὶ ἀνόσιον τοῦτο σχέδιον εἰς ἐπιτυχίαν εὐσεβεστάτου σκοποῦ ἐξηκολούθησεν ἐπιμόνως, καὶ γενναίως ἐξετέλεσε. Πολυπληθὴς στρατός, ἀπὸ τὸ ἄνθος τῆς αὐτοκρατορίας του συνιστάμενος, διεπέρασε μετ' ὀλίγον τὴν Ταυρικὴν Χερσονήσον, καὶ ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Θεοδοσίαν, τὴν σημερινὴν Κάφφαν. Ἐμπροσθεν τοῦ τόπου τούτου ἀπέτεινεν εὐχὴν εἰς τὸν Παντοκράτορα, ἁγιωτάτην ἑαυτοῦ, τῆς πατρίδος του, καὶ τοῦ χρόνου κατ' ὃν ἔζη. — "ὦ Θεέ, ἐνίσχυσόν με νὰ κυριεύσω τὴν πόλιν ταύτην, ὥστε ἀπ' αὐτῆς νὰ μεταφέρω ἱερεῖς καὶ Χριστιανούς εἰς τὴν πατρίδα μου, εἰς τὴν ἐπικράτειάν μου, οἵτινες διὰ τῆς εὐσεβείας καὶ μαθήσεώς των νὰ διδάξωσιν ἡμᾶς τὰ καθήκοντα τῆς θρησκευτικῆς λατρείας." Προσέβαλεν ἔπειτα τὴν πόλιν, χωρὶς ὅμως τῶν ἐπιθετικῶν ὀργάνων, ἅτινα εὐκολύνουσι τοὺς κόπους τῆς πολιορκίας. Ἄλλ' ἡ βραδεῖα πρόοδος του, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευομένων, ἤθελον καταπίσειν αὐτὸν, ἂν δὲν ἦτον ἀμαθέστατος, ὅτι, ὡς νῦν διῆγε, παρέρβαινε κατ' εὐθείαν τὰ ἡθικά τε καὶ Χριστιανικά καθήκοντα, τὰ ὁποῖα τόσον θερμῶς ἐπόθει νὰ ἐκπληρώσῃ. Ἐξ μῆνας ἐστενοχώρει ἀνωφελῶς τοὺς πολιορκουμένους· ἔπειτα ὅμως ἤρχισε καὶ αὐτὸς νὰ ὑποπεύεται μήπως δὲν ἐβάδιζε τὴν εἰς ἐπιστροφὴν ἄγουσαν ὁδόν. Αἰσχυνόμενος δὲ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπιχείρησιν, ἐφοβέτο συγχρόνως ὅτι πρέπει ν' ἀπαρνηθῇ καὶ τὸν εὐσεβῆ σκοπὸν, ὅστις παρεκίνησεν αὐτὸν εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα. Ἄλλ' οἱ φόβοι οὗτοι διεσκεδάσθησαν ἐπὶ τέλους κατὰ τρόπον αἰσιώτατον. Ἐπιστολῇ, εἰς βέλος ἐμπειρηγμένη, ἐρρίφθη ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῶν προμαχόνων, ἐξ ἧς ἔμαθεν ὅτι ἡ μέθοδος τοῦ νὰ καθυποτάξῃ τὴν πόλιν ἦτο ν' ἀποκόψῃ τὰ ὕδατα. Μετ' ὀλίγον ἀνακαλύψας τὴν πηγὴν, ἀφῆρεσε τοὺς σωλῆνας, οἵτινες μετεκόμιζον τὸ ὕδωρ εἰς τοὺς πολιορκουμένους. Ἐκ τούτου προῆλθεν ἀμέσως ἔλλειψις ὕδατος, καὶ ἡ πόλις παρεδόθη. Τῆς Θεοδοσίας λοιπὸν κάτοχος ὁ Βλαδιμίρ, ἐδέσποζεν ἤδη ὅλης τῆς Χερσονήσου. Διὰ τῆς νίκης ταύτης ἐμεγαλύνθη τὸ κράτος του, καὶ εὐχαριστήθη ἡ φαντασία του. Ἀλλὰ τὸ βάπτισμα δὲν ἦτον ὁ μόνος σκοπὸς τῆς φιλοδοξίας του· ἐπόθει νὰ συγγενεύσῃ μετὰ τοὺς Καίσαρας, διὰ συνοικεσίου μετὰ τῆς ἡγεμονίδος Ἀννης, ἀδελφῆς τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοκρατόρων Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου. Ὑπεσχέθη δὲ, ἂν μὲν συγκατένευον εἰς τὸν γάμον τοῦτον, νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν Χριστιανισμόν· εἰ δὲ μὴ, ἐφοβέρισεν ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις ἤθελε πάθει, ὅτι ἡ Θεοδοσία. Μετὰ τινα ἀργοπορίαν, ἐκλιναν εἰς τὴν περὶ συνοικεσίου πρότασιν. Συγχρόνως λοιπὸν ἱερουργήθησαν εἰς τὴν πόλιν Χερσῶνα τὸ βάπτισμα καὶ ὁ γάμος τοῦ Βλαδιμίρ ὑπὸ Χριστιανοῦ ἀρχιερέως. Ὁ νεόφυτος δὲ καὶ νεόνυμφος ἀπέδωκε τὴν πόλιν εἰς τοὺς γυναिकाδελφούς του, ἐνῶ ἡγούμενοι, ἱερεῖς, ἅγια λείψανα, θρησκευτικὰ βιβλία, καὶ ἱερὰ σκεύη μετεκομίσθησαν εἰς Ῥωσσίαν πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς κατακτήσεως ταύτης καὶ συμμαχίας.

Ἐπιστρέψας εἰς Κιόβ, προσέφερεν εἰς τὰ εἶδωλα, τὰ ὁποῖα τοσοῦτον χρόνον εἶχε λατρεύσειν, ὅσας ὕβρεις ἐπενόησεν ἡ φαντασία του. Ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ὑπόληψιν αὐτῶν, καὶ νὰ ἐφελκύσῃ τὸν λαὸν εὐκολώτερον εἰς μίμησιν τοῦ ἰδίου του παραδείγματος, διέταξε νὰ δέσωσι τὸν Περόν, θεὸν τῆς βροντῆς, καὶ τὸν σεβασμιώτερον ὄλων τῶν ἐγγχωρίων θεοτήτων, εἰς τὴν οὐρὰν ἵππου, καὶ νὰ σύρῳσιν αὐτὸν τῇδε κακείσε εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως· ἐνῶ δ' ἐτελεῖτο ἡ πομπὴ αὕτη, δώδεκα στρατιῶται ἔτυπτον μετὰ ῥόπαλα τὴν χρυσὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ἀργυρᾶ ὄντα τοῦ δυσμόρφου εἰδώλου· μετὰ δὲ ταῦτα ἐρρίψαν αὐτὸ εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Βορυσθένοους.

Γενομένης τῆς ἐξίλαστικῆς ταύτης ἐκδικήσεως, προεκήρυξεν ὁ Βλαδιμίρ εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ ὅτι πᾶς ὁ μὴ δεχόμενος τὸ βάπτισμα ἤθελε λογίζεσθαι ἐχθρὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἡγεμόνος του. Μόλις δ' ἐξεδόθη τὸ διάταγμα τοῦτο, καὶ πολλαὶ χιλιάδες Ῥώσων συνέρρευσαν εἰς τοὺς ποταμούς νὰ δεχθῶσι τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος.

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν μανθάνομεν ὅτι ἐμαρτύρησάν τινες ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας πίστεως· οὐδεὶς προσέφερε τὸ αἷμά του ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνειδότος· ἀλλ' ἅπαντες προθύμως ἔσπευσαν νὰ οἰκιοποιηθῶσι τὴν θρησκείαν τοῦ κυριάρχου. Οὕτε διωγμοί, οὔτε προτροπαί, ἐχρειάσθησαν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ψηφίσματος, ἐπειδὴ ἅπαντες σιωπηλῶς ὡμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀγαθότητα τῆς διδασκαλίας, ἣτις εἶχεν ἐγκριθῇ ὑπὸ τοῦ μονάρχου καὶ τῶν μεγιστάνων του. Τοιαύτη ἦτον ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ καθίδρυσις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ταχέως κατέστρεψε τὸ τερατῶδες καὶ ψυχοφθόρον σύστημα τῆς εἰδωλολατρίας.

Ο ΠΕΡΣΙΚΟΣ ΛΥΓΞ.

Οἱ ἀρχαῖοι, οἵτινες ἐξ ἀγάπης τῶν τεραστίων συνεμίνυνον τὰ πραγματικά μετὰ τὰ μυθώδη, ἐξ ἀγνοίας δὲ τῶν νόμων τῆς φύσεως ἐδυσκολεύοντο νὰ διαχωρίσωσι τὸ ψεῦδος ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ἐγνώριζον καλῶς τὸν Περσικὸν λύγχα, ὅστις, καίτοι πολὺ μικρότερος τοῦ λέοντος, καὶ ὀλίγου φόβου ἄξιος, συνεμερίζετο μετὰ τὸν τύραννον ἐκεῖνον τῆς ἐρήμου τὴν φήμην καὶ τὸν θαυμασμόν τοῦ κόσμου. Μὴ ἀρκούμενοι ν' ἀποδίδωσιν εἰς τὸν λύγχα τὰ ἰδιά του χαρακτηριστικά, πανουργίαν, δραστηριότητα, καὶ σχεδὸν ἀκαταδάμαστον θηριωδίαν, ἐπροίχιζον αὐτὸν καὶ μετὰ ὑπερφυσικὰς δυνάμεις, αἵτινες ὑπῆρχον μόνον εἰς τὴν γόνιμον φαντασίαν των. Τὴν δρασιν αὐτοῦ ἐνόμιζον τόσον ὀξεῖαν, ὥστε νὰ διαχωρῇ καὶ διὰ τῶν πυκνοτάτων σωματίων, καὶ τίποτε νὰ μὴ ἀφῇ ἀπαράτηρητον. Τὸ ἀληθές ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Περσικὸς λύγξ δὲν διαφέρει κατ' οὐδὲν οὐσιῶδες ἀπὸ τὰ λοιπὰ εἶδη τῆς τῶν αἰλούρων φυλῆς, ἐκτὸς ὅτι εἶναι πλέον δυσάγωγος, καὶ ὀλιγώτερον ὑπομονητικὸς.